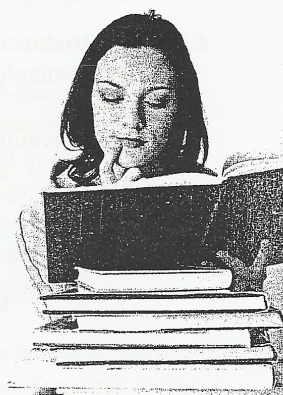

3.1. La recensió

És freqüent que el professor demane als alumnes que **comenten una lectura recent**. La majoria de vegades no sabem fer una altra cosa que contar l'argument de la novel·la (en el cas que ho fos) i acabar dient si ens ha agradat molt o poc. Si no és una novel·la, ens trobem amb un problema: com expliquem el contingut, si no hi ha història? En aquesta unitat pretenem que aprengues a **comentar una lectura de forma crítica i reflexiva**, independentment del gènere literari a què pertanya l'obra. Això rep el nom de **recensió** (també pot dir-se **ressenya**, però aquesta sol ser més breu).

Segons el *Diccionari Valencià*, una recensió és un 'escrit, en forma d'article i no massa extens, en què hom dóna compte d'una obra, d'un article, recentment publicat i en fa un examen crític'. D'aquesta definició podem extraure les característiques següents sobre una recensió:

- És una anàlisi objectiva i fonamentada d'un llibre per a poder emetre'n un judici crític
- És un text escrit expositivoargumentatiu, on s'exposen les característiques del llibre de forma valorativa
- Té caràcter divulgatiu (per la qual cosa, la varietat és estàndard, el registre és formal i l'estil és personal i atractiu)
- Té la finalitat d'informar de les característiques del llibre als possibles lectors
- L'extensió és d'una pàgina, com a màxim.

A l'hora de fer una recensió convé que seguïsqués els passos següents:

1. **Busca informació** de l'autor/a, del moviment o de l'època del llibre.
2. **Llig el llibre atentament.**
3. **Mentre el lliges (o immediatament després) fes una anàlisi** que incloga els mateixos continguts que per a fer un **comentari literari d'un text**.

4. **Tingues en compte la situació comunicativa** de la recensió que després escriuràs: la varietat de la llengua (estàndard) i el registre (formal); el lector real del teu text serà el professor o la professora i alguns companys teus, però, en la recensió, t'hi pots referir a un lector general, sense personalitzar; les marques gramaticals de l'emissor, és a dir, tu, no han d'aparèixer en l'escrit (evita, doncs, «Jo pense que...» o «M'ha agradat molt»); decideix quin to i estil empraràs, neutre i formal o bé irònic, ...

5. **Ara ja és el moment que elabores el contingut** de la recensió (que podràs ampliar, reduir o retocar): les idees de l'anàlisi del punt 3 que contindrà; les que seran principals i les que seran secundàries; en quin orde les inclouràs; la decisió sobre quina és la idea principal que vols destacar i que servirà de fil conductor de la recensió i al voltant de la qual s'agruparan les altres idees; com les enllaçaràs; parts que ha de contenir la recensió o estructura del text, etc.

6. Aquesta és la fase més important. Es tracta de redactar allò que ja tens decidit i planificat. Cal dir que la recensió no té una estructura tancada o única. De tota manera, aquestes dades us poden servir d'ajuda per a fer-ne una de bona:

6.1. En primer lloc, dóna un **Títol** a la teua recensió (i un subtítol si cal). Aquest títol resumeix la idea o característica que vols destacar del llibre i cohesiona la recensió.

6.2. En segon lloc, escriu la **REFERÈNCIA BIBLIOGRÀFICA** completa.

6.3. Tot seguit, **redacta** el cos de la recensió. És important que structures la recensió en tres parts: **introducció, desenvolupament i conclusió.**

6.3.1. La **introducció** ha de despertar l'interés del lector, ha de destacar l'originalitat del llibre llegit, situar-lo en el context o en les circumstàncies que l'envolten, etc. Té un caràcter general.

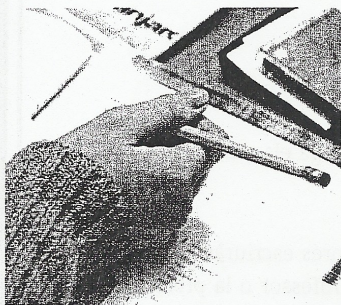
6.3.2. El **desenvolupament**

- a) No ha de ser un llistat de característiques, sinó que has de redactar una crítica valorativa, coherent i cohesionada, basant-te en l'anàlisi objectiva d'unes característiques que presenta el text (les que has observat en el punt 3).
- b) De totes aquestes característiques anotades al llarg de la lectura, segurament només unes poques seran significatives, i d'aquestes, solament una destacarà sobre les altres. Aquesta serà la idea principal sobre la qual giraran les altres característiques significatives.
- c) Encara que en les recensions se solen comentar preferentment els aspectes positius d'un llibre, també en pots dir algun de negatiu, sempre que siga coherent amb la resta de la recensió. Recorda que totes les obres són fruit d'un context i d'unes circumstàncies (que cal tenir en compte a l'hora de valorar-les) i que sempre hi ha un lector ideal per a cada llibre o un moment ideal de lectura.
- d) No t'oblides que en cada paràgraf només has d'escriure aquells aspectes que tenen relació entre ells, ni deixes d'usar elements de cohesió: connectors textuais i oracionals adequats, signes de puntuació... Fes servir un lèxic adequat, ric i variat.

6.3.3. La **conclusió** ha de resumir tot el que has exposat; per tant, ha de repetir la idea principal que has destacat en el títol, en la introducció i sobre la qual has organitzat les altres característiques de la lectura. Acaba amb una frase impactant.

7. Abans de donar per enllestit el teu escrit, revisa'l. Valora si el resultat correspon o no a la planificació inicial. Verifica els dubtes gramaticals i lèxics. Corregeix el que calga.

8. Finalment, tingues en compte la presentació (l'ordinador facilita molt la tasca de marges, sagnats, etc.): fulls blancs i per una sola cara.

3.1.1. Exemple de recensió

UNA TRAMA PERFECTA DES DEL CAP A LA CUA

PEDROLO, MANUEL DE (1995¹⁷): *Mossegar-se la cua*, Barcelona, Edicions 62.

Tota persona, en algun moment de la seua vida, necessita tenir la partida de naixement. Què passaria si a eixa persona en anar al registre li diuen que està donada per morta? Al llibre que ens presenta Manuel de Pedrolo, *Mossegar-se la cua* (1968), el senyor Jordana, cap d'una empresa d'electrodomèstics, es veu en aquesta situació i contracta un investigador privat, Jordi Serra, perquè esbrine les causes d'aquest fet. Aquest és el punt de partida que pren Manuel de Pedrolo per crear una trama original i complicada, que enganxa des de la primera paraula, on personatges i situacions aparentment inconnexos acaben tenint relació.

Manuel de Pedrolo i Molina (l'Aranyó, la Segarra 1918-Barcelona 1990) novel·lista, narrador, dramaturg, poeta i articulista de producció extensíssima, és l'autor català més llegit. Va fer una tasca remarcable com a traductor i ha estat traduït a diverses llengües, al seu torn. La dedicació al gènere de la novel·la negra i d'intriga, que és on s'engloba l'obra que ara comentem, produí obres tan remarcables com *Es vessa una sang fàcil* (1968), *Nou pams de terra* (1971), *Joc brut* (1965)..., entre d'altres. Obtingué diversos premis literaris entre els quals es troba el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

En l'obra que Pedrolo ens presenta, el senyor Jordana, cap de la casa de Serveis i Mecanismes S.A. i millor client de l'agència d'investigacions privades d'en Jordi Serra, encomana a la petita agència una investigació poc usual: algú l'ha fet passar per difunt al registre. El que cal, doncs, és esbrinar qui és el soterrat amb el seu nom, qui és el culpable i quina finalitat persegueix. Serra accepta la faena, però quan ell i els seus col·laboradors comencen a indagar en l'assumpte, s'adonen que pot haver-hi pel mig un rapte i més morts. En aquest moment decideixen renunciar-hi, però la temptació d'enfrontar-se a aquest estrany cas fa que continuen fins a descobrir una trama complexa i inimaginable de relacions i successos aparentment sense relació.

Cal fer esment que la novel·la està distribuïda en tres capítols on el narrador, que és l'investigador Jordi Serra, presenta la història en primera persona i on es contenen els descobriments que fan ell i els seu grup de col·laboradors. Però, entre els capítols 1 i 2, i 2 i 3, s'introdueixen dos extractes d'una confessió, que fan la trama més complicada i que desconcerten el lector, ja que trenquen l'orde lineal i, a més a més, suposen una retrospectiva temporal. Al mateix temps, aquests dos capítols, contribueixen a crear la intriga de què passarà i a establir la relació d'açò amb l'anterior.

Per altra banda, els personatges estan descrits d'una manera indirecta, és a dir, a partir de les accions que fan, però encara així és difícil de definir la personalitat de cadas-

cun. Manuel de Pedrolo ens els presenta a partir de la trama, que és fonamental en aquesta novel·la. Açò fa que només mostre els trets bàsics del caràcter de cada personatge i que la resta l'haja d'imaginar el lector.

Tots aquests personatges es mouen per Barcelona, per barris i zones concretes i ben situades, que denoten la coneixença dels espais per part de l'autor. Les relacions que s'estableixen entre ells són els temes principals de l'obra: sexe, violència, competència, assassinats, necessitat... Però, les que fan original aquesta novel·la, no són les relacions que apreciem a primera vista, sinó les que el lector no coneix fins a gairebé el final. Aquestes són les que posen de manifest la complexitat de la trama que crea Pedrolo al llarg de les 91 pàgines del llibre.

En conclusió, com correspon a una perfecta novel·la de gènere (novel·la negra), la trama és l'organitzadora de tota l'obra: a partir d'aquesta es mostren els personatges, les relacions entre personatges, el temps... La trama que ens presenta Pedrolo és la que fa que aquest llibre enganxe des de la primera paraula fins a l'última. Açò ho aconsegueix sense introduir anticipacions i seguint un orde lineal que només interromp en dos moments, que contribueixen a fer més complexa i més intrigant la història.

Carmen Juan Blasco, 1r batxillerat, I.E.S Figueras Pacheco,
Alacant, curs 2007-2008

Comprensió i anàlisi

A) Respon aquestes preguntes sobre el **contingut** de la recensió:

- a) És correcta la referència bibliogràfica de la recensió sobre *Mossegar-se la cua*? Per què?
- b) Senyala en aquesta recensió les tres parts del text: la introducció, el desenvolupament i la conclusió
- c) Hi ha informació sobre l'autor i el conjunt de la seua obra? On?
- d) Ens diu la recensió el gènere i el subgènere de l'obra? Explícitament o implícitament?
- e) L'autor de la recensió no indica de forma directa el lector model, però es pot deduir?
- f) Respon el contingut de la **introducció** a l'indicat en les Estratègies de redacció d'una recensió? Per què?
- g) Pel que fa al **desenvolupament**,
 - a) ¿On es troben ressenyades les característiques següents del llibre comentat: el subgènere, el tema i l'assumpte, els personatges i l'espai, l'estructura externa, l'estructura interna i la relació entre ambdues estructures, l'estil, el to, el tipus de lèxic...?
 - b) Dedicar cada paràgraf als aspectes que tenen relació entre si? Per què?
 - c) Quina característica del llibre ressenyat és la principal per a l'autora de la recensió?
- h) En la **conclusió**, ¿on es troben el resum dels aspectes tractats al llarg de la recensió i la repetició de la idea clau o fil conductor de la recensió? Hi ha alguna frase llampant?
- i) És adequat el **títol** de la recensió? Remarca el tret principal que la recensió vol transmetre sobre el llibre? Per què?
- j) Justifica, doncs, si aquesta recensió és una crítica valorativa, però fonamentada, sobre un llibre.